

ತೆಕ್ಕೋರು ಉಪಕ್ರಮಣಗಳು
ಅಕ್ಕಿ ದಿವಿ (ಪ್ರಯೋಗವು)

1286
8977

ನಿರಾಂಜನ ಗಂಧವು

శ్రీరస్తు.

ఆత్మలాయన బ్రహ్మయజ్ఞ తర్పణ ప్రయోగము.

(ప్రహుగ్రా కారికా సమేతము)

దయ్యో

కామలాయన బ్రహ్మ వాస్తవ్యులగు.

బ్రాహ్మణముః కిగయ్య శాస్త్రోపాధి పతి శ్రీవల్లభాచార్యుః
పరమహంస శాస్త్రీ చిహ్నముగల బ్రహ్మశాస్త్రీ
సమవాసము లున్నట్లు లక్షణములు.

పరమహంస బ్రహ్మ వాస్తవ్యులగు
పరమహంస బ్రహ్మ వాస్తవ్యులగు పరమహంస
సమవాసము లున్నట్లు లక్షణములు.
పరమహంస బ్రహ్మ వాస్తవ్యులగు

మొదటకూర్చు 1000 ప్రతులు.

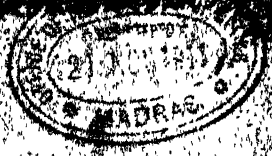
కాకినాడ.

బ్రాహ్మణాదులకును బ్రాహ్మణాదులకును ముద్రాపించి ప్రకటించబడినది.

1911

శ్రీనల్లభాంబి కవి సహచరములు. శ్రీచిత్తలూరివరదాశుభాధి
చంద్రులు. శ్రీమద్భూరంపు మహానాయకుభాధిదాసలు. తీర్థాద్వైతము
గురుమిత్రులగుదురు.

మొదట అక్షరాలు

శ్రీమహాగణాధిపతయనమః

ఆశ్వలాయనబ్రహ్మయజ్ఞతర్పణప్రయోగః.

1 పురాణాచమనం.

546

ఓంకేశవాయస్వాహా... ఓం శ్రీకృష్ణాయనమః ।

2 శ్రుత్యాచమనం.

ఓంతస్సవితుర్వరేణ్యం స్వాహా । ఓంభర్గోదేవస్య ధీమహిస్వాహా । ఓం
ధియోయోనః ప్రచోదయాత్స్వాహా । ఓం ఆపోహిష్ఠామ యోభువః ।
ఓం తానఙ్జీవదధాతన । ఓం మహేరణాయచక్షునే । ఓం యోవశ్శివత
మోరసః । ఓం తస్యభాజయతేహసః । ఓంఉశలీరివమాతరః ఓం తిస్మా
అంగమామవః । ఓం యస్యక్షయాయజిన్వధఃఓంఆపోజనయథాచనః ఓం
భూః । ఓం భువః । ఓం స్వః । ఓం మహాః । ఓం జనః । ఓం తపః । ఓం
సత్యం । ఓం ఆమ । ఓం జ్యోతిః । ఓం రసః । ఓం అమృతం బ్రహ్మ ।
ఓం భూభువస్స్వరోం ।

3 భూశుద్ధ్యాదికం

సృధివ్యాః ... ఏవంగుణ విశేషణవిశిష్టాయాం శుభలిఖౌ । శ్రీమాన్
గోత్రః నామధేయః । ధర్మపత్నీసమేతోహం । శ్రీమతః గోత్రస్య నా
మధేయస్య ధర్మపత్నీసమేతస్య మమ । తేమధైర్యవిజయాభయాయా

రానోద్వైత్యర్యాభివృద్ధ్యర్థంధ గాత్రికానుమోక్ష చతుర్విధపురుషార్థసి
ద్ధ్యర్థం । సమస్తపాపక్షయార్థం । న్యాధ్యాయవిద్యుతార్థం । సూత్రోక్త
దేవతాఉద్దిశ్య । సూత్రోక్తదేవతాప్రీత్యర్థం । దేవఋష్యాచార్యపితృసు
ద్దిశ్య । దేవఋష్యాచార్యపితృప్రీత్యర్థం । న్యాధ్యాయధ్యయనాత్మకనిత్య
బ్రహ్మయజ్ఞేనయత్య ।

4 స్మృత్యాచమనం.

త్రిరాచమ్యద్విజః పూర్వద్విరాక్షనమథాచరేత్ । ఉపస్థితేత్యవ్యసా
ణం సాదాచప్రోక్షయేత్తతః । శిసిచక్షుషితథానాసాయాంశ్రోత్రదేశకే
హృదయేచతథా మాకౌప్రోక్షణం సమ్యగాచరేత్ । అత్రప్రణవేన త్రి
రాచామేదిత్యాశ్వలాయనోక్తిః ॥

5 ఉపవేశనం,

దక్షిణోత్తరాపాశాపాణీ పవిత్రవంతౌ సంధాయ ॥

6 ప్రణవాదిపూర్వక గాయత్రీఽరచనం

బ్రహ్మయజ్ఞాత్పూర్వభావిం గాయత్రీం సావిత్రీం సవ్యాహృతి కాం సక్య
త్ప్రీణవాం ఏవోర్ధ్వశః । ఋక్ః కరిష్యే ॥ ప్రణవస్య పరబ్రహ్మఋ
షిః పరమాత్మాదేవతా-దైవీగాయత్రీఛండః । వ్యాహృతీనాం విశ్వామిత్ర
త్రగౌతమాత్రేయాఋషయః । అగ్ని వాయుసూర్యాదేవతాః గాయత్ర్యు
ష్ణిగనుష్ఠుష్ఠందాసి । గాయత్ర్యాః । విశ్వామిత్రఋషిః । సవితాదేవ
తా । గాయత్రీ ఛండః । బ్రహ్మయజ్ఞే వినియోగః । ఓంభూః తత్సవితు
ర్వరేణ్యం । ఓంభువః । భర్గోదేవస్యధీమహి । ఓంస్వః । ధియోయోనః
ప్రచోదయాత్ ॥ ఓంభూః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి । ఓం
భువః । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓంస్వః । తత్సవితుర్వరేణ్యం
భర్గోదేవస్యధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥

7 బ్రహ్మయజ్ఞః

అగ్నిమీశేనమధుచ్ఛందాఅగ్నిగ్గాయత్రీ । బ్రహ్మయజ్ఞేవినియో
గః । ఓంఅగ్నిమీశేపురోహితంయజ్ఞస్యదేవమృత్విజం । హిమాతారంగ
త్సధాతమం । అగ్నిః పూర్వేభిర్ముపేభిరీశ్యోనూతనైరుత సదేవాం ఏ
వావక్షతి । అగ్నినారయిమశ్శవశోషమేవదివేదివే । యశసంవీరవత్త
మం ॥ అగ్నేయం యజ్ఞమధ్వం విశ్వతః పరిభూరిసి । సజ్జదేవేషుగచ్ఛ
తి । అగ్నిర్హోతాః విక్రతుస్తత్యశ్చిత్రశవస్తమః । దేవోదేవేభిరాగమత్ ॥
యదంగదా శుషేత్సమగ్నే భద్రంకరిష్యసి । తవేతత్సత్త్వమంగిరః ॥ ఉప
త్వాగ్నేదివేదివేదోహవస్తర్థియావయం । సమోభరంతపమసి ॥ రాజం
తమధ్వరాణాం గోవామృతస్మదీదివి । వర్ధమానంస్వేదమే ॥ సఃపితేవ
సూనవేగ్నే సూపాయనోభవ । సవస్వానస్వస్తయే ॥ ఓంతరత్సమందీత్య
స్యసూక్తస్య । అవత్సరిఋషిః । పవమానసోమోదేవతా । గాయత్రీ
ఛందః । బ్రహ్మయజ్ఞేవినియోగః । ఓంతరత్సమందీధావతి ధారాసుత
స్యాంధసః । తత్సూందీధావతి । ఉస్రావేనవసూనాం మర్తస్యదేవ్యవసః ।
తరత్సమందీధావతి । ధ్వప్రయోః పురుషంత్యోరా సహస్రాణిదద్మహే ।
తరత్సమందీధావతి ॥ ఆయయోత్రింశతంతనా సహస్రాణిచదద్మహే ।
తరత్సమందీధావతి ॥ జాతవేదసశత్యస్య మంత్రస్య । మరీచిపుత్రః । క
శ్యపఋషిః । జాతవేదా అగ్నిర్దేవతా । త్రిష్టప్ఛందః । బ్రహ్మయజ్ఞేవి
నియోగః । ఓంజాతవేదసే సుసవామ సోమమరాతీయతో నిదవతివేదః
ససంపర్షదతిదుర్గాణి విశ్వనావేవసింధుందురితాత్యగ్నిః ॥ త్ర్యంబకమి
త్యస్యమంత్రస్యమైతావరణోవసిష్ఠఋషిః త్ర్యంకోదేవతా । అనష్టప్ఛ
ందః । బ్రహ్మయజ్ఞేవినియోగః । ఓంత్ర్యంబకం యజామహేసుగంధిం
పుష్టివర్ధనం । ఉర్వాఃకమివ బంధనాన్త్ర్యతోర్మక్షీయ మామృతాత్
అధమహావీతం । ఏషపంథా ఏతత్కర్మ । అథాతస్సంహితాయా ఉపని
షత్ । విదామఘవన్విదా మహావీతస్యపంచవింశతినసామిధేన్యః । అగ్ని
ర్వాదేవానా మవమోవిష్ణుఃపరమః । అక్షైతస్యసమామానయస్య । ఇషే
తోవోశేత్వా । భద్రంకర్ణేభిశ్శ్రీణుయామదేవాః । బ్రహ్మసంధర్తంతస్త్రి

జన్మతం | అథాతో దర్శపూర్ణమాసావ్యాఖ్యసామ్యమః | అగ్నీత్యహి
 వీరయే | శంసోదేవీరభిష్టయే | సమూమ్నాయ సమమామ్నయః | సృధి
 రాదైవ | మయసలజభసలగసమ్మితం | అభశితంప్రపిత్వయే | మ
 చసంవత్సరమయం | గో-గాత్ర-జాత్ర తౌత్ర | అథాతోధర్మజ్ఞానా | అ
 ధాతోబ్రహ్మజ్ఞానా | తస్మయోరిత్యస్య వాత్రిస్య - శియేము - మి -
 విశ్వేదేవాదేవతాః - శక్వరీధండః | బ్రహ్మయస్త్వేనియోగః | ఓంచ్యం
 యోరావృణు హేగాతుం యజ్ఞాయగాతుం యజ్ఞపతయేదైవస్వస్తిర్నిస్తు
 నస్వస్తిర్మానుషేభ్యః | ఊర్ధ్వంజిగాతుభేషం శంసోఅస్తుద్విపదేశం చ
 తుచ్ఛదే | ఓం నమోబ్రహ్మణే నమో ఆస్తస్త్వీయేనమః పృథివ్యైసమ
 ఓషధీభ్యః | నమోవాచే నమోవాచస్పతయే నమోవిష్ణవే మహాతే క
 రోమి || ఇతిత్రీః | ఓం | ఓంకాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః || ఇతిబ్రహ్మయజ్ఞవిధిః ||

8 తర్పణనకల్పః

ప్రాణనాయమ్య- దేశకాలానంతర్య- శ్రీమార్క- గోత్రీః- నామధే
 యః- ధర్మపత్నీసమేతోం | శ్రీమతః- గోత్రీస్య- నామధేయస్య - ధర్మప
 త్నీసమేతస్య- మమ- తేమథస్యై విజయాభయాయురారోగైశ్వర్యాభి
 వృద్ధ్యధికం | ధర్మాధికామమోక్ష చతుర్విధపురుషార్థసిద్ధ్యధికం | స
 మస్త సాపక్షయాధికం న్యాధ్యాయ పీఠ్యపత్తాధికం - సూతోక్తదేవ
 తా ఉద్దిశ్య- సూతోక్తదేవతాపీఠ్యధికం | దేవఋష్యాచార్యపితౄణామ
 ద్దిశ్య | దేవఋష్యాచార్యపితౄపీఠ్యధికం-మయాకృతి బ్రహ్మయర్థంజ్ఞాంగ
 త్వేన | దేవఋష్యాచార్య పితౄతర్పణం కరిష్యే ||

9 దేవతర్పణం.

దేవతాస్తర్పయతి | అగ్ని స్తర్పయతు | విష్ణుస్తర్పయతు | ప్రజాపతిస్తర్ప
 యతు | బ్రహ్మతర్పయతు | వేదాస్తర్పయతు | దేవాస్తర్పయతు | ఋష
 యస్తర్పయతు | సర్వాణిధందానితర్పయతు | ఓంకారస్తర్పయతు | వషటాం
 రస్తర్పయతు | వ్యాహృతయస్తర్పయతు | సావితీతర్పయతు | యజ్ఞాస్తర్ప
 యతు | ద్యావపుధివౌత్యత్యేతాం | అంతరిక్షంతర్పయతు | అహోరా

తాజిత్యస్యంతు । సాంఖ్యస్యస్యంతు । సిద్ధాంతస్యస్యంతు । సముదా-
 స్తస్యంతు । నద్యస్తస్యస్యంతు । గిరయస్తస్యస్యంతు । కేతాగ్రాధిసస్పతి
 గంధర్వాస్సరస్యస్యంతు । నాగాస్తస్యస్యంతు । నయాసిత్వస్యంతు । గా
 వస్తస్యంతు । నాభ్యాస్తస్యస్యంతు । కిపాస్తస్యస్యంతు । యతాస్తస్య
 ష్యంతు । రక్షాస్యస్యంతు । భూతాస్తస్యస్యంతు । ఏవ మంతాస్య
 త్వస్యంతు ॥

10 ఋషిత్వగణం.

అథఋషయః । శతర్షిస్తస్యస్యంతు । మాధ్యమాస్తస్యస్యంతు । గృ
 త్తిమదస్తస్యస్యంతు । విశ్వపితస్తస్యస్యంతు । వామదేవస్తస్యస్యంతు ।
 అల్యస్తస్యస్యంతు । భరద్వాజస్తస్యస్యంతు । వసిష్ఠస్తస్యస్యంతు । ప్రగాధా
 స్తస్యస్యంతు । శానమాన్యస్తస్యస్యంతు । ఝదగీసూక్తాస్తస్యస్యంతు । మ
 హాసూక్తాస్తస్యస్యంతు ॥

11 సనకాదిగణం.

సనకస్తస్యస్యంతు । సనందనస్తస్యస్యంతు । సనాతనస్తస్యస్యంతు । సనత్
 మూరిస్తస్యస్యంతు । కపిలస్తస్యస్యంతు । అనరిస్తస్యస్యంతు । నోహకీస్తస్య
 ష్యంతు । పంచరీక్షకస్తస్యస్యంతు ॥

12 సుమంతాదిగణం.

(ఆచార్యగీర్ణం)

ప్రాచీనావీతీ । సుమంతుజైమిని వైశంపాయన పైలసూత్రి భాష్య
 భారతమహాభారత ధర్మాచార్యస్తస్యస్యంతు । జానంతిబహుగార్గ్య
 శాతమశాకల్య బాభ్రవ్యమాండన్య మాండుకేయాస్తస్యస్యంతు । గర్గీ
 వాచక్షపీ త్వస్యంతు । వడవాప్రతిధేయీ త్వస్యంతు । సులభామైత్రీయీ
 త్వస్యంతు । కహూళంతర్పయామి । కౌపీతకం తర్పయామి । మహాకౌ
 పీతకంతర్పయామి । పైంగ్యంతర్పయామి । మహాపైంగ్యంతర్పయామి ।

సుయజ్ఞంతర్పయామి । సాంఖ్యాయనంతర్పయామి । ఐతరేయంతర్పయామి । మసౌతరేయంతర్పయామి । శాకలంతర్పయామి । బాష్కలంతర్పయామి । సుజాతవక్త్రీంతర్పయామి । బౌదవాహింతర్పయామి । మసాదవాహింతర్పయామి । సౌజామింతర్పయామి । శౌనకంతర్పయామి । ఆశ్వలాయనంతర్పయామి । యేచాశ్వే ఆచార్యాస్తే సర్వేతృప్యంతు ॥

• 13 (అదివ్య) పితృతర్పణం.

మృతపితృక శ్చేత్కుర్యాత్

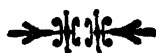
చాగ్రానాయమ్య । ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ । చాగ్రీనానీతీ । అస్మత్పితౄణామద్విశ్య । అస్మత్పితృప్రీత్యధానం - అస్మత్పితృతర్పణం కరిష్యే ॥ పితరం - శ్రాత్రుణం - గోత్రం - వసుకూడం - స్వధాన మస్తర్పయామి ॥ ఇతిపాఠా రేణ "ఆగౌపితాతధానాశ్చే" త్యాదిశ్లోకోక్తా నస్మృతాన్తస్పయేత్ ॥

14 ధర్మాంజలిః

ఆబ్రహ్మ సంబంధంతం దేవర్షి పితృమానవాః । తృప్యంతు పితరస్స శ్వేచ్ఛామహాతామహాదయః । అతీతకులకోటినాం సప్తద్వీపనివాసినాం ఆబ్రహ్మ భువనాల్లోకా దినమస్తుతీందకం ॥ ఇతిధర్మాంజలిందద్యాత్ ॥

15 వస్త్రనిష్పీడనం.

యేకేచాస్మత్కులేచాతా అపుత్రాగోత్రీణో మృతాః । తేగృహ్లాంతు మయావర్తంతం వస్త్రనిష్పీడనోదకం ॥ ఇతి వస్త్రనిష్పీడ్య ద్వీరాచమ్య । తిలకం బిభృయాత్ ॥ తతో ముఢ్యాహ్నిక సంధ్యావందనం కుర్యాత్ ॥ ఇతిబ్రహ్మయజ్ఞతర్పణయోః పరియోగః ॥

శ్రీరస్తు

అశ్వలాయన బ్రహ్మయజ్ఞ తప్పక ధర్మః

1 బ్రహ్మయజ్ఞలక్షణం.

తత్స్వరూప మాహాశ్వలాయనః ॥ సూ ॥ యత్స్వధ్యాయమధీతే న
బ్రహ్మయజ్ఞః ॥ ఇతి ॥ తచ్ఛాధ్యయనం స్వశాఖామంత్రాణామేవ । తదు
క్తం లింగపురాణే । స్వశాఖాధ్యయనం విప్రబ్రహ్మయజ్ఞవిధౌస్మృతం ।
ఇతి ॥

2 బ్రహ్మయజ్ఞప్రారంభః

ఉపనీతేనక ర్తవ్యం సాయంసంధ్యాద్యుపాసనం । ఆరభేద్బ్రహ్మయజ్ఞం
తు మధ్యాహ్నాత్తుపరేహసే ॥

3 సంస్మప్తభ్రాతృణాం బ్రహ్మయజ్ఞః
సంస్మప్తాభ్రాతరః కుర్యుర్బ్రహ్మయజ్ఞంపునర్హధక్ ॥

4 బ్రహ్మయజ్ఞకాలః

1 ఆవర్తనేవగాహ్యపః కుశపాణిస్తు బహ్మౌచః । బ్రహ్మయజ్ఞం ప్ర
కుర్వీతి సంధ్యాం మాధ్యాహ్నాకీంతితః ॥ ఆవర్తనే=మధ్యాహ్నం ॥

2 తస్యకాలమాహుతిః ॥ ఉదితఆదిత్య ఇతి । మధ్యందినేప్రబలమ
ధీయూతేతిచ ॥ ఉదితిఇత్యుదయకాలోఽవివక్షితః । అస్యహోమకాల
త్వాత్ । అతస్తదనంతరికాలవ్యగ్రాహ్యః । తదాహబృహస్పతిః । సచా
ర్వాక్షర్పణాత్కార్యః పశ్చాద్వాప్రారాహుతేః । నైశ్వదేవావసానే
వానానవదధైరీరిద్ధికిం । ప్రారాహుతేః పశ్చాత్కర్పణాత్సూర్యంకార్యఇతి

ర్థః || తర్వాదమూఢ్యాహ్నిక స్నానానంతరమేవైతం । ఏతదేవాభి
ప్రేక్ష్యయాజ్ఞవల్క్యః । ఉపేయాదీర్వరంచైవ యోగక్షేమాభిసంధయే
న్నా తావదేవాన్ప్రీత్యైవ తర్పయేద్ధ్యుత్తిగా ॥ ఇతి ॥ అలభ్యస్య
లాభోయోగః ॥ స్థితస్యపరిపాలనంతేమః । ఈశ్వరఃప్రతిసిద్ధం ధనికం ।
అనేనధనార్జనయాపం ద్వితీయభాగకృత్యముక్తంభవతి । తదనంతరంస్నా
త్వేత్యుక్తతానన్తభ్యాహ్నికాలః శుభః ॥

3 ప్రాగూర్ధ్వంవాభవేదే తద్వైశ్వదేవాభికర్మణః॥

5 స్వాధ్యాయాధ్యయనవియమః

సూ॥ అధస్వాధ్యాయవిధిః ప్రాగోద్దగ్వాగ్రాగ్నిహోమాభ్యు
త్యకుచౌ దేశేయజ్ఞోపవీత్యాచమ్యాన్లిన్నపాన సాదర్భాణామహదుపస్తీ
రగ్నిప్రాకూలానాంతేషుప్రాఙ్మృశిషుపవిత్రోపస్థానకృత్వా దక్షిణోత్తరాపా
ణీసగధాయపవిత్రవంతౌవిజ్ఞాయతే అపాంవాపషటపథీనాం రసాయద్గర్భా
స్సరసమేవతద్రృష్వా కరోతిద్యావాపృథివ్యోస్సంధిమీక్షమ అస్సంమీల్య
వాయుగావాయుక్తమాత్మానంమన్యేతతిథాయక్తోధి యాతస్యాధ్యాయం
పవిత్రవంతౌకృత్వేత్యర్థః । పాదాపవిత్రీసోత్రౌ కృత్వేత్యపిబోధ్యం ।
బ్రహ్మయజ్ఞమూలభూతశ్రుతో తద్ధేవ ప్రతిపాదితత్వాత్ ॥

6 బ్రహ్మయజ్ఞదేశః

గ్రామాత్ప్రాచ్యముదీచ్యంవాయావాదిక్స్వాదసిందితా । ఆపోవ
గావ్యాశున్నాయాదుపవీత్యేవ నద్విజః । ధౌతశుక్లాంబరః కుశాత్కర్తా
గాచనునతతి । దర్భాన్పహూః శుచౌదేశేపాగ్రాస్తాః స్మరణా
శ్యధ ॥

7 స్నానం.

ఉత్తమంతనదీస్నానం తటాకేమధ్యమస్త్రుతం । కూచస్నానంశునా
మాన్యం భాండస్నానం వృధాభవేత్ ॥ సచీగంతుమిక్తశ్చేద్ధృషేవా

స్వామిచరీత్ । స్వయంచైవాభిప్రాయానుతైర్వ్యభిప్రాయాః ॥
 సద్భాషిషుస్వామివినిపేభాదికం అస్మల్లిఖితేన్నానాదిప్రయోగగ్రంథ
 ప్రప్రవం

8 వస్త్రధారణం.

అష్టహస్తంసంశ్లేతంసదశంధౌతమంబరం । శుష్కంచభారద్య
 ద్వాక సర్వకర్మసాధనం ॥ స్నానం దానంజపహోమం వ్యభిచారం
 పితృతర్పణం (పితృకర్మచ ఇతిపాఠాంతరం) వైకవస్త్రోద్విజా కుర్వా
 చ్ఛ్చార్చిద్భగౌజనసత్కియాః ॥ సదోపవీతవద్ధార్యంవాసస్సకలకర్మసు ॥ స
 హాయజ్ఞోపవీతేన బధ్నియాచ్ఛార్చిద్భగృణి ॥ వస్త్రధారణవిశేషో అస్మ
 ల్లిఖితేన్నానాదిప్రయోగ గ్రంథ ప్రప్రవ్యః॥

9 ఉపవేశనం

దర్శేషూపవిశేత్కర్మణ్యత్రప్రాకృతిఫలవసన్ ॥

10 ఆసనీయము:

1 నకుర్యాదాసనస్థోవై బ్రహ్మయజ్ఞంకదాచన । ద్విజానామర్చనా
 చైవతద్వదాచమసక్తియాం॥

2 కంబళేవాసినేపీఠ కుశాసనవి నాసనే । నకుర్యాదుపవిష్టోవైబ్రహ్మ
 యజ్ఞంద్విజార్చనం॥

11 దర్శనీయము:

ద్వాదశార్బుదక్షిణాహసేవామతీ) నాసనేసకృత్ । ఉపవీతేశిఖాయాం
 చపాదమూలేసకృత్సకృత్ ॥

12 భూమేరశుచిత్వనిర్ణయము:

కేశభస్మతుషాంగారకంటకాస్థిఃమాక్షలా । భవేస్త్రహితలం యస్తా
 స్పర్శిషాస్తరణంతతః॥

13 ఉపస్థలక్షణం

1 కృత్వోపస్థకరేనవ్య ఉత్తానేప్రాగ్గంగుశా । పవిత్రేస్థాపయేదుశ్చే
ప్రాగగేదక్షిణేనతున్యంచంప్రాగంగుళితేనసందధ్యాదక్షిణంకరి॥వాన్॥
సన్యంపాణింప్రాగంగుళిముత్తానం విధాయశిష్టిప్రవిత్తేప్రాగగేకృత్వా
దక్షిణంపాణిం న్యంచప్రాగంగుళితేనసందధ్యాత్ ॥

2 ఆశ్వలాయనః॥ సవ్యస్యపాణింకంగుష్ఠ ప్రదేశేన్యోస్తుమధ్యగాః । ద
క్షిణస్యాంగుళీర్వ్యస్య చతస్రోంగుష్ఠ వర్ణితాః । తథాసవ్యకగాంగుష్ఠం ద
క్షిణాంగుష్ఠ వేష్టితం । సంబంధమేనంకుర్వీశస్య సేద్దక్షిణంకంధం । వామంసం
చాదయేజ్జంఘం దక్షిణంస్యాత్సమున్నతం । పాదేవామేన్యసేత్పాదందక్షి
ణంస్యాదుపస్థకం॥

3 బంధూమూలేన్య సేద్వామేగుల్భందిక్షిణపూసతి । ప్రాగానీసంకు
శే ప్లేనముపతిష్ఠన్నరేవిదుః॥

14 దృష్టినియమః

ఉద్ధ్యంతీర్యగధస్థాద్వానేత్యేతయదివాక్షిణిః । సంమీల్నయేనవాత్మా
శుశమాహితమనాభ వేత్ ॥

15 ఆచమనార్హోదకం

అభిస్సమృద్ధతాభిస్తుహీనాభిః ఘేనబుద్బుదైః । పహ్నినాసచతిస్తభి
రకుతాభిరుపస్పృశేత్ ॥

16 ఆచమనవిధిః

1 ఆచమ్యబహ్మోచఃకుర్యాద్బ్రహ్మయజ్ఞంచ తర్పణం । తతో'నిష్క్రీ
ష్టవైనస్త్రముపవీతం సమాచరేత్ ॥

ఇత్యుక్త త్వదాశ్వలాయనానాం బ్రహ్మయజ్ఞాదసంతరం దేవర్ష్యా
చార్యపితృతర్పణాత్ప్రకృప్తనరాచమనం నాస్తీత్యర్థః॥

2 సమాచమ్యయజ్ఞస్థం బ్రహ్మయజ్ఞం సమాచరేత్ । పునరాచ
మ్య దేవాదీంతసంతర్పృపునరాచమేత్ ॥

17 ఆచమనేనియమః

1 సపఃతేరిణహస్తేన కుర్యాదాచమనక్రియాం । నోచ్ఛిష్టం తత్పవిత్రంతు భక్తోచ్ఛిష్టంతు వర్జయేత్ ॥

2 ఉభయతఃస్థితైర్వైర్భస్మచామతియోద్విజః । సోమపానఫలం తస్యభక్త్యాఽపిఘ్రంభంభేత్ ॥ ఉభయతఃపాస్తద్వయే ॥

3 అంతర్జానుశ్చుచాదేశే ఉపవిష్ట ఉదఘ్రాః । ప్రాగ్వా బ్రాహ్మణాతీర్థేనద్విజోనిత్యముపస్మృతేత్ ॥

18 ఆచమనకాలేధార్య పవిత్ర లక్షణం.

అనంతర్గర్భితం సాగ్రం కాశం ద్విదళమేవచ । ప్రాదేశమాత్రం విశ్లేయం పవిత్రం యత్రకుత్రచిత్ ॥ కుశాలాభేద్విజశ్రేష్ఠః కాశైః కుర్వీతయన్నితః । తర్పణాదీనీకైర్వాణికాశాఃకుశసమాస్మృతాః ॥

19 దశవిధదర్భాః

కుశాఃకాశాయవాదూర్వా ఉశీరాశ్వసకుందురాః । గోధూమఃపీపాదోముం జాదశదర్భాః ప్రేర్తితాః ॥ ఏతాస్తదర్భాన్పుకుర్వీత పూర్వాభావేపరః పరి ॥

20 ఆచమనేనిపేధః

1 సోపానస్థాచలస్థానా ముక్తకే శోధవాసరః । ఉష్ణీషీవానాచామే ద్వస్త్రేణాబధ్యవాశిరః ॥

2 ఆపఃకరసశ్చ స్పృష్ట్యాచామతివైద్విజః । సురాంపిబతినవ్యక్తం యమస్యపదనంయథా ॥

3 కంఠశిరోవాపాప్రవృత్యతథ్యాపరాగతోపివా । అకృత్వాపాదయోశ్చౌచమాచాంతోఽప్యశుచిర్భవేత్ ॥

4 జానోర్వార్యంబతేతిష్ఠన్నాచాంతశ్శుచితామియాత్ । అధస్తాచ్చతక్రతోపిసమాచాంతోసశుద్ధ్యతి ॥

21 పురాణాచమనం

ఆదాపురాణాచమనంకుర్యాత్ । పురాణాచమనం అస్మల్లిఖితే సం
ధ్యావందనగ్రింధే ప్రప్రసంగం॥

22 శుశ్రీత్యాచమనస్యావశ్యకత్వం

1 బ్రహ్మయజ్ఞేచ సర్వేషాంశౌతాచమన మివ్యతే॥

2 మధ్యాహ్నాచపునస్నానాత్వాశౌత శుక్లాంబరావృతః । శ్రుత్యుక్త-
విధినాచమ్యప్రాగాసీనఃకుశాననే॥

23 శుశ్రీత్యాచమనం

1 తతఃకర్మాంగశౌతాచమనం కుర్యాత్ । శౌనకః॥ దేవ్యాఃపాదై
స్త్రీభిఃపీత్యావాబ్లింగైర్నవభిస్సృజేత్ । నప్తవ్యాహృతిభిఃస్నేహ శిరోమం
త్రైశ్చపంచభిః॥

2 ఆశ్వలాయనః॥ గాయత్ర్యాచపిబత్యాదావబ్లింగైర్నవభిస్సృజేత్ ।
వ్యాహృతిభిఃశిరోమంత్రైరింగాని బ్రహ్మయజ్ఞకే । పాణిగండద్వయం
స్థాపాణిపాదాశిరోముఖం । నాసాబిలేక్షిణీశ్చేత్రీనాభిఃపృష్ఠకాంస
కాన్ ॥ స్పృశేదితిశేషః॥ ఆపోహినవభి , రాపోహిష్ఠామయోభువః, ఇత్యా
దినవభిః పాదైస్సప్తవ్యాహృతిభిఃశిరోమంత్రైః పంచభిశ్చక్రాన్యంగాని
స్పృశేదిత్యర్థః॥

3 పునస్తదేవవివృణోతి । ఓంతత్సవితుర్వరేణ్యం । ఓంభర్గోదేవస్యధీ
మహీ । ఓంధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఇత్యేతైస్త్రీభిఃపాదైస్సాన్వ
హంతైస్త్రీ పర్యాయముదకంపిబేత్ ॥ ఓం ఆపోహిష్ఠామయోభువః । ఓం
తానఙ్జాద్దేదధాతన । ఇతిమంత్రద్వయేనహస్తాప్రాయోలయేత్ ॥ ఓం మహే
రణాయచక్షునే । ఓం యోవశ్శివత మోరహః । ఇతిద్వాభ్యాంమంత్రాభ్యాం
గండద్వయంస్పృశేత్ ॥ ఓం తస్యభాజయతేహనః । ఓం ఉశతీరివమాతరః
ఇతోఽన్యద్ద్వయం॥ ఓం తస్మా అరంగమామహః । ఓం యస్యక్షయాయజ
స్వధ । ఇతిపాణిపాదయుగళం । ఓం ఆపోజనయథాచనః॥ ఇతిశిరిస్సప్తశ్చేత్

ఓంభూః । ఇతిముఖం॥ ఓంభువః । ఓంస్వః । ఇతినాసాబిలద్వయం ॥ ఓం
మహాః । ఓంజనః । ఇతిచేత్సర్వయం॥ ఓంతపః । ఓంసత్యం । ఇతిశో
శ్రద్ధయం॥ ఓంతపః । ఇతినాభిదేశః ॥ ఓం జ్యోతిః । ఇతిహృదయం
ఓం రసః । ఇతి మాస్తయం ॥ ఓంతమృతంబ్రహ్మ । ఓంభూర్భూస్సర్వగోం
ఇత్యం సద్వయం స్మృతేత్ ॥ సర్వత్రాంగ స్పర్శనే మధ్యేమధ్యే ఉదక
స్పర్శః ॥

24 స్మృత్యాచమనం

స్మృత్యాచమనం అస్మల్లిఖితే సంధ్యావందన గ్రంథే దగ్ధిష్ట్యం ।
స్మృత్యాచమన స్మృత్యాచమనయోరంగస్పర్శనే పురాణాచమనోక్తపా
కారేణైవ తత్తదంగుళిభిస్తత్తదంగాని స్మృతేత్ ॥

25 సంకల్పానంతరధార్యగ్రింధియుతపవిత్రీలక్షణం

1. గ్రింధిర్భస్య పవిత్రీస్యనతేనాచమనంచకేత్ । నోచ్చిష్టం తత్పాప
శాంతం భక్తోచ్చిష్టంతథైవసః

2. బ్రహ్మయజ్ఞే జపేనోమే బ్రహ్మగ్రింధిర్విధీయతే । భోజనేవతుం
లంహోక్తం ఏషధర్మోవిధీయతే॥

26 పవిత్రేదగ్ధసంఖ్యా

సప్తభిరక్షపింజూలైః కుర్యాద్బ్రాహ్మహృద్యపవిత్రీకం । పంచభిః క్షత్రి
యస్యైవ చతుర్భిస్తుతిధావళః । ద్వాభ్యాం శూద్రస్య విహితమంతరా
నాంతథైవచ ॥

27 పవిత్రగ్రింధిః

సూర్యజ్ఞే వైష్ణవంనూగణం బ్రహ్మనూగణవినిమీరణం । నక్షత్రైశ్చ
క్షేత్రేభ్యో పవిత్రీమభిధీయతే॥

27 బోహత్తాశ్చ బ్రహ్మదానాః విశ్రాంత్యవశ్యకత్వం

1 జపేనోమే తథాదానే న్నాథ్యామే పితృతర్పణే । అహస్యతా
కరంకుం గ్రమ్మనాం జితేనైవ ॥

2 న్నాథదానే జపేనైవై న్నాథ్యామేనిత్యకర్మణి । సపవిత్రో సద
శ్శ్రవణశ్శౌకుర్వతినాథా ॥

28 పవిత్రే శేష్టదర్శనాః

1, సప్తశతాశ్చభాదభాదస్థితేత్యేత్ర సముద్భవాః । తేప్రశస్తా ద్వి
తీతానాం దైవేష్యైశ్చకర్మణి ॥

2. అపిసూతాస్త్రితాదర్శనాః । పిసూతాస్య కుశాస్త్రితాః ।
సమూలాః కులిపాస్సాశ్చిన్నాగాస్త్యైశ్చకర్మణి ॥

3. అచ్ఛిన్నాగాస్త్యైశ్చకర్మణి సమూలాన్కమలాన్ కుభాన్ ।
పితృదేవజపాదైశ్చ సమాదద్యాశ్చశాన్ ద్విజః ॥

29 వజ్రనీయదర్శనాః

సమిశ్నమృగుశాగీని శోత్రీయస్వయమహశేష్ । శూద్రాగ్నేః
క్రియక్రితైః కర్మకుర్వన్ ప్రజత్యధః ॥

30 దధేమహిదా

1. కుశేహస్తేనయజ్ఞప్తం దానంచైవకుశేనహ । కుశేహస్తేన్తయో
గైశ్చైత్యసంఖ్యైశ్చనవ్యతే ॥

2 కుశేపూతంధనేతాన్నసం కుశేనోపస్థృతేత్తతః । కుశేనచోద్ధృ
తంతోయంసోమహానేవతిత్సమం ॥

3. యథాచక్రిం సురేంద్రస్యశూలంహస్తేహరస్యచ । చక్రాయుధం
యథాహస్తైరేవవిక్రియతేకుశాః ॥

31 బహుగ్రహజ్ఞానభావః

విముక్తయోగ్యునిఁ గాఁగఁజేసెమేఁపి । సూత్రోక్తదేవతా
బ్రహ్మే బ్రహ్మగ్రహాని సహస్రవాః॥

32 బహుగ్రహజ్ఞానశివవాణి

సూ॥ ఓంపూర్వావ్యాప్త్యానియన్సః శ్రీ వాన్వాహకచ్యోధకర్తృశః
స్వమిత్యుత్తీయం । అధర్వాధ్యాయవాణీయత ఋచోయజుఃపినామా
స్మధర్వాంగిసో బ్రాహ్మణాసిల్లాన్ గాధానారాశః సీరితే మాస పురాణా
సతి॥ వ్యా॥ ఇతిఃముచ ఇతిఒహువచనం శ క్త్యపేక్షియా । అశ కస్యతు
ఏకయాముచా బ్రహ్మయజ్ఞసిద్ధిదానతి । యదాపియా ఋచాబ్రహ్మ
యజ్ఞః క్రియతే తదానాముక్ గాయత్రీస్యతిరిక్త సగ్రాప్యేతి వస్తుస్థి
తిః । తథాచబృహస్పతిః । యదీతే స్వకాలశక్త్యాతత్సన్విధానియం పృ
చతీతే । బుచంవాధయజుర్వధనామగాధామధాపివ । ఇతి శౌతిస్మా
తాసూత్రాణిల్లా ఇత్యుచ్యతే । గాధానామ ఋగ్వేదేమా ఇంద్రగా
ధాదయః “యదింద్రదాశరాజ్ఞ” ఇత్యాదయః । నారాశంస్వశ్చముచపవ
“ ఇదంజనాఽపశుః ” ఇత్యాదయః । ఇహాసం మహాభారతమా
హుః । యతోఽస్మిన్మృత్యుప్రతి ప్రళయో విధ్యంతేతిత్పరాణం॥ ఏవంయథా
శక్త్యాకరణత్॥

1. సూక్తాద్యస్వతనుంపూర్వనుభిసంధాయశ క్తిః । ఓంపూర్వావ్యా
ప్త్యాని సమస్తాన్మృత్యువదేత్ ॥ పచ్చ స్వధకర్తృశస్సర్వాం సావిత్రిం
తిర్వదేవధిః । పూర్వాభిసూరిం యావత్త ధీత్య సమ హితః ॥ అగ్ని
మీశఇతిత్యాదీ న్యేదాంశ్చాపి స్వశ క్తిః । సమోబ్రహ్మణ ఇత్యేతాంతి
రుక్త్యాప్రణవంవదేత్ ॥

2. గ్రంథాంతరే । గాయత్రీం త్రిజ్జపేత్సంస్మృచ్చాగ్నిమీశేతలః ప
రం । యదగ్రేతతఃప్రోచ్య అగ్నిర్వ ఇతికీర్తయేత్ । అధనహావృతిం
చైవపంథావతచ్చకీర్తయేత్ । అధాత్సహితాయాశ్చ విదామఘనది
త్యపి । మహావృత్తస్యేతి తథాఇపేత్వోదేఇతివహి । అగ్న ఆయాహితే

శ్రేయశ్శాంతిం దేవీ తీర్థిణి । అద్వైతస్య సమమూర్త్యా స్వార్థైర్దైవికాహి
అధిక్షాం పరిక్షామి హవనః పత్నిరేతిహ । నాయాన విభేష్య శాస్త్రాత్
తత్త్వేనకీర్తితమ్ । అథానోద్ధృజిజ్ఞానా అథానోబ్రహ్మ ఇత్తిపి । త
చ్చందోగీతచపోచ్య సమోబ్రహ్మణ ఇతిహ ॥

33 ఋగాదిపఠనేన దేవతాస్మృతిః

సూ॥ యద్యచ్ఛ్రోతేపయతవలుతిభిశ్చోదాన్తే తాస్త్యయతి । యద్య
జాంషిఘృతాహుతిభిః । య తాస్మానానిషధ్యాహుతిభిః । యదధ
ర్వాంగినసస్సమహుతిభిః । యద్రాబ్రహ్మణానికల్పాన్ గాధానా శంసీరి
తిహాసహురాణానీన్యస్మృతాహుతిభిః ॥ బ్రహ్మయజ్ఞాస్యయనేన దేవతాస్మృత్యంతి
క్షీరాద్యాహుతిభిః ॥

34 ఋగాదిపఠనేన సస్మృత్య పిః

సూ॥ యద్యచ్ఛ్రోతేపయతవలుతిభిః అన్యస్మృతాన్ స్వధాక్షాక్షరంతి ।
యద్యజాంషిఘృతస్వకుల్యాః । య తాస్మానానిషధ్యాహుతిభిః । యదధ
ర్వాంగినసస్సమహుతిభిః । యద్రాబ్రహ్మణానికల్పాన్ గాధానా శంసీరి
తిహాసహురాణానీన్యస్మృతాహుతిభిః ॥ స్వస్తిపిష్టాణాహస్తమచ్యతే । త
యసోపద్యఃస్వధాభూతాః పిష్టాచుపతిష్ఠంతి । ఏవముత్తతత్రాశిశ్చేయమ్ ॥

35 ఉచ్చాగిణవిధిః

పీణవాద్యేతదంతంస్యాన్మధ్యమేనస్సరేణతు

36 గామేబ్రహ్మయజ్ఞః

అధితేమనసాగ్రామే బ్రహ్మయజ్ఞంకరోతిచేత్ ॥

37 మంత్రనియమః

స్వత్రాంకానముచ్చ్యాశాన్ధమంత్రేషువజ్రయేత్ । ఆవశంధం
వాసివైతద్వ్యజ్ఞతప్తణకంక్రణి ॥

38 అగ్నియనేకాలాపిః

సూ॥ సయానస్మశ్రేతతావదధిత్యైత మూరిదధాతి । సమోబ్రహ్మ
జేసమో అస్యస్మయేసహ్య పృథవ్యైసహ ఒపధీభ్యః । సమోవాచేస
మోవాచృతియేసమోవిష్ణవే మహాశేకనోమిహ ॥ వ్యా॥ సయంవత్కా

లమేకాగ్రమునసా ఆత్మానంమన్యేతతావతా-లమేవా ధీయీతనదకా
ప్యధ్యేతవ్యాధినినియమః । ఏత మేతి వచనంనదైతయాపరిదధ్యాదిత్యేవ
మర్థం । ఏమాపితి)ర్వాచ్యాప్రధమాయాంసృష్టత్వాప్రచ్ఛతిదర్శనాచ్చ॥

39 అంజలిశేదః (తీర్థభేదః)

1. అంగుళ్యగ్రేదై వంతీథంస్వల్పాంగుళ్యోర్మా లేతాయం । మధ్యం
గుప్తాంగుళ్యోపైతం మూలేహ్యంగుప్తస్యబ్రాహ్మం ॥

కనిష్ఠ దేశస్యంగుప్తమూలాస్యగ్రింకరస్యచ । ప్రజాపతిపితృబ్రహ్మ దేవతీ
హ్వాన్యమకగ్రీమాత్ । వ్యా । కనిష్ఠప్రదేశస్యంగుప్త మూలానికరస్యా
గ్రించకగ్రీమాప్రజాపతి పితృబ్రహ్మ దేవతీధాని ॥

40 బ్రహ్మయజ్ఞస్యదక్షిణా

సూ॥ గృహనేత్యయద్దదాతిసాదక్షిణా । వ్యా । పూర్వోక్త విధినా
గ్రామాద్బహిర్బ్రహ్మయజ్ఞం దేవమన్యానార్యపితృ తర్పణంచ కృత్వా
గృహనేత్యయద్దదాత్యతిధిభోజన భిక్షాదానాది సాబ్రహ్మయజ్ఞస్య దక్షి
ణాభవతి ॥

1 అయంతుబృహ్మయజ్ఞస్య భిక్షాదానాదిదక్షిణా ॥

1 పూర్వోక్తోపదేశనాద్యసంభవే

41 ఏబ్రహ్మయజ్ఞస్య కర్తవ్యతా ,

2 అనధ్యాయే అధ్యయననిషేధా

నబ్రహ్మయజ్ఞస్య-

సూ॥ ఆధాపివిజ్ఞాయతే సయదితిష్ఠస్వజన్నానీసశ్శయానోవా యం
యంకరీతుమధీతేతే సతేహస్యకరీతునేష్ఠంభవతీతి ॥ వ్యా॥ “సశయానో
ధీయీతనాప్తమ్యాం” ఇత్యాదినిషేధా నిత్యస్వాధ్యాయపైవసబ్రహ్మ
యజ్ఞస్య ॥

1. గుర్వాత్రిష్ఠవేశయానోవా బ్రహ్మయజ్ఞసమంభవేత్ ॥

2. వేదోపకరణైవైవ స్వాధ్యాయేనైవనైత్తి కే । నానురోధో త్యన
ధ్యాయోమతింతేషుచైవహి ॥

12వ ము. 1 సంభవేవిధిః

ఃస్వగృహ మ్యతీగోన సక్రియం కన్విత నాశుచిః । దేవతానామృషీ

గాంధీపితృగాంచైవయత్నతః । కుర్వీతాలంబనంవాపి దక్షిణశ్రీవణస్య
చ । యతోవిభవతోప్రేమం పూర్వాభావేతతఃపరం । నవిద్యమానే పూ
ర్వాకే ఉత్తరస్యాపిరివ్యతథితి ॥

43 కణామహిమ

అదిత్యోనరుణానామో నహ్నిర్వాయుస్తథైవచ । విపరీత్యదక్షిణాక
శ్చేనత్వేతిమంతిదేవతాః ॥

44 బ్రహ్మయజ్ఞానధ్యాయః

సూ॥ విజ్ఞాయతే తస్యద్వాననధ్యాయాయదాత్మా శుచిర్యదేశః ॥
వ్యాః తస్యబ్రహ్మయజ్ఞస్య ద్వావేవానధ్యాయాయదాత్మా శుచిస్సూ
తకే నమృతకేనవామలాదినావా । యదాచదేశో శుచిరమేధ్యాదినా త
త్రోభయత్రైవేత్యర్థః ॥

1. దేశోశుచిస్సూయంవాస్యాత్తదానధ్యాయాత్మకే ॥

45 బ్రహ్మయజ్ఞ ఫలం

యత్ప్రాయశ్చక్రుతే బ్రహ్మయజ్ఞస్యవిధిముత్తమం । నర్వవేదాంగపాఠ
స్య ఫలమాప్నోతిసాధకః ॥

46 బ్రహ్మచారిగాపి బ్రహ్మయజ్ఞః కర్తవ్యః

స్నానంసంధ్యోత్యారభ్య దేవతార్చనపర్యంతానికర్మాణి బ్రహ్మచారి
గాపికర్తవ్యాని ॥ నిత్యంస్నాత్వాశుచిఃకుర్యాద్దేవమిహపితృతర్పణం । దే
వతాభ్యోర్విసంప్రదేవ సంధ్యోపాసనమేవచ ॥

47 ఉపనయనాదూర్ధ్వముపాకర్తవాప్రాగ్బ్రహ్మయజ్ఞవిధిః
సావిత్ర్యాబ్రహ్మయజ్ఞోపితిస్యతావదుపాకృతే॥

48 బ్రహ్మయజ్ఞాభావేదోషాభావః

వైశ్వదేవంతథాశ్రాద్ధం బ్రహ్మయజ్ఞంచ సూతకే । నకుర్యాత్స్వయ
మనైశ్చకృతాయేన్నచనర్వధా ॥

49 సూతకేప్యత్యాజ్యకర్మాణి

కుర్యాత్పంచమహాయజ్ఞాన్ నిత్యశిస్సూతకేచినా । నిత్యంనైమిత్తికం
కామ్య సూతకేపినహపయేత్ ॥ నిత్యమాపాసనం । నైమిత్తికముపరాగే

స్వానదానాదికం । కామ్యమాత్మయజుః చందీకాపూజనంచ సర్వధాత్వ
జేత్ ॥ ఆన్యకాకరయేదిత్యర్థః ।

50 బ్రహ్మయజ్ఞానంతరం దర్శిత్యాః

బ్రహ్మయజ్ఞేవయేదర్శాః తయేదర్శాపిత్వతర్పణః । వాతామూత్రా
శిషాభ్యాం తేషాంత్యాగోవిధీయతే ।

51 దర్శిత్యాగనియమః

వికరేపిండవాసేద తర్పణేన్నానకర్మణి । ఆచాంతస్సప్రకురీవీత దర్శ
వంత్యాజనంబుధః ।

52 దర్శిత్యాగమంత్రః

యేషాంపితానన భాతానపుత్రోనాన్యగోతిః । తేనశ్వేనృప్తిమా
యాంతుమయోత్పుష్టైఃకుతైస్తథా ।

53 బ్రహ్మయజ్ఞానంతరంతర్పణస్యావశ్యకత్వం

ఋక్సామాధర్వణభోక్తాన్ జప్యన్తంతాన్యజూషిణ । జప్తైత్వేవం
తతఃకుర్యాద్దేవపితృతర్పణం । తేషామేవహి తీర్థేనకుర్వీతసు సర్వాహి
తః ॥ తర్పణంచజలేనేతిపరిసిద్ధిః ॥

54 తర్పణస్యవైయథ్యం

1. నూదకేషుసపాత్రేషు సకృద్ధోనైకపాణేనా । నూదతిష్ఠతి తిష్ఠో
యంసతుభూమాపదీయతే ॥

2. తీరేస్థిత్యా జలేయస్తు వీయచ్ఛేదుచకంసకః । నూదతిష్ఠతితద్వా
రి పితౄణాంతన్నిరథం ॥

55 తర్పణస్యసాధ్యత్వం

వసిత్వావసనంశుద్ధం స్థలేవి స్థిరబహిర్యామి । విధినత్పాణ కుర్యాన్న
పాత్రేతు కదాచన ॥ పాత్రాద్యా జలసు దాయశుక్లే పాత్రాంతరీ
పేత్ ॥ జలపూణేనధవాగతేనస్థిలేతువిబహిషిషి ॥

56 తర్పణాదిషు తలకశూన్యలలాట్యం

ఊర్ధ్వపుండ్రం త్రిపుండ్రంవా బ్రాహ్మణైః కర్మకర్తృభిః । వర్ష
యేత్త్రిలకంఘాతే శాగ్ధేచసతుతర్పణే ॥ వృత్తాయస్తవ్యంశాగ్ధంమృ
దంవాధస్మచందనం । వృద్ధంస్యాత్కురుతేమోహత్సదగచ్ఛేదధోగతిం ॥

57 బలేతర్పణస్యావశ్యకత్వం

- 1 దేవతానాంపితృణాంచలేదబ్యాజ్జలాంజలీన్ | ఇతితదశుచిస్థలవిషయం |
- 2 యతాశుచిస్థలం వాస్యాదుదకేదేవతాః పితృణాన్ | తర్పయేత్తుతదా
కా మమత్పూసర్వంపృతిష్ఠితం ||

58 రజోదుష్టేషుచన్నం వర్జ్యంనద్యాదిషుద్వికైః | కదర్శితరజస్తానాం సంఘోషాస్తీంచతర్పణం ||

రజోదుష్టేషుచన్నం వర్జ్యంనద్యాదిషుద్వికైః | కదర్శితరజస్తానాం సంఘోషాస్తీంచతర్పణం ||

59 నదీనారజోదోషః.

1 సంప్రాప్తే శ్రావణేమాసే సర్వానద్యోరజస్వలాః | తాసున్నానం నకుర్యేతవర్జయిత్వాతుజాహ్నువీం |

2 ద్విమాసంపతితస్సర్వాభవంతిహిరజస్వలాః | అప్రశస్తంతరిస్సానం వహ్నాదానవవారిణి ||

3 గంగాచయమునాచైవ స్థూతాచనరస్వతీ | రజసావాభిభూయంతే యేచాన్యేనదసంజ్ఞికాః ||

4 గంగాయాంవిశేషః || ప్రాన్తృషి శ్రావణేమాసే త్ర్యహంగంగార జస్వలా | చతుర్థేహనిసంప్రాప్తేశుద్ధాభవతిజాహ్నువీ |

5 గృంథాంతరే | సింహకర్కటయోర్మధ్యే సర్వానద్యోరజస్వలాః | తాసున్నానంనకుర్యేత వర్జయిత్వాసముద్రీగాః |

60 తర్పణేతిలవిశేషః

శుక్లేస్తుతర్పయేద్దేవాన్ముషీన్ రక్తైస్తైర్జలైః | పితౄణాంత్పర్పయేత్కృష్ణైస్తర్పయంతుర్వతోద్విజః ||

61 తర్పణేధార్యాణి.

1 పవనీంకాశికంతామింరాజితం హైమమేవచ | ధారయేన్ద్రక్షిణా పాణౌ పవనీంచోత్తరోత్తరం ||

2 అనామికాధృతంహేమ తర్జన్యాంరౌప్యమేవచ | కనిష్ఠికాధృతం ఖడ్గంతేనపూతోభవేన్నరః ||

3 ఖడ్గమాక్తికహస్తేన కర్తవ్యంపితృతర్పణం | మణికాంచనదర్భైర్వా నకుజేన కవాచస | నచాలసముచ్చయః ||

62 జీవపితృకేణపర్జీయాని.

1 అనామికాధ్యతంత్రామంతర్జన్యాంరౌఢ్యమేవచ । కసియసాసపితౄ
చనధార్యమితికాశికః ॥

2 సాదుకేదోత రీయంచతర్జన్యాంరౌఢ్యమేవచ । నధార్యంతు సపి
తౄచక్ష్యష్టభాగిరిజీవతి ॥

3 తాతేచభాగిరిక్ష్యేషేయస్యచైవతుజీవతి । సతస్యహృదంతర్జన్యాం
రిజీతస్యచధారిణః ॥

4 సాదుకాకోహణం చైవయోగకట్టంతతైవచ । నజీవపితృకఃకుర్యాద్గ
యాశ్చిద్ధంతద్దేవచ ॥

63 తర్పణేతిలానాంపరిమిషః

నిత్యవిషయే

తిలానామప్యభావేతు సువర్ణరజతాన్వితం । తదభావేతుకుర్వీత ద
ర్శితంత్రైశ్చతర్పణం ॥

64 తిలగ్రహణవిశేషః

1 యద్యుద్ధృతం నిషించేత్తుతిలాత్సంమిశ్రియేజ్జలే । అతోస్యభాతు
సవ్యేసతిలాగ్రాహ్యవిచక్షణైః ॥ ఏతదలోమకాభిసాయః ॥

2. పునస్తదేవాహ॥ ఉద్ధృతజలేసపితృతవళణే తిలాస్సంమిశ్రయేజ్జలే
అనద్ధృతజలసతవళణే వామహస్తేతిలాగ్రాహ్యః ॥

3. లోమసంసాన్ కిలాస్కృత్వాన్యస్తతర్పయతే పితౄణాం । పితరస్త
ర్పితాస్తేనరుధిరేణమలేనవా॥

65 తర్పణేతిలనిషేధః

పక్షయోరుభయోశ్చైవసప్రమ్యానితి సంధ్యయోః । విద్యాపుత్రి
కళతౄగ్ధ్రితిలాస్వంచసువళణయేత్ ॥

66 జీవపితృకతేవ్యతర్పణవిశేషః

నజీవపితృకఃకృష్ణేస్తిలై స్పృణమాచరేత్ । కేవలం సలిలైరేవ తర్ప
యేత్పితృతీధృతః । యేభ్యోపవ పితాదద్యాత్తేభ్యోదద్యాజ్జలాంజలీన్ ॥

67 తర్పణయజ్ఞోపవీతనియమః

సశ్యేనదేవాంతుంతర్వ్యనివీతీతర్పయేద్దృషీన్ । తద్దేవస్యాచీనావీతీ సు

సుమంత్రాద్విత్వానః ।

68 తర్పణఅంజలిః ।

దేవాంశ్చ దేవతీర్థముపి తీర్థేన వైఖుషీన్ । సుమంత్రాద్విత్వాంశ్చ
వలత్పతీర్థనతర్పయేత్ ।

69 దిక్షీయమః ।

ప్రాజ్ఞుః తర్పయేద్దేవాన్ ఋషీనుత్ రదిక్షుః । సుమంత్రాద్విత్వా
న్వత్పతర్పయేద్దక్షిణావసః ।

70 తర్పణజల వివరణః ।

దేవక్షిణతర్పణం కుర్యాణ్మేలై రక్షతనంయతైః । ఆచార్యాంశ్చ పి
త్యంతైః తర్పయేత్పతీర్థైః ॥

71 పితృతర్పణాక్రమః ।

సంబంధం ప్రథమం బ్రూయాన్నామ గోత్రమనంతరం । పశ్చాద్దూ
పంవిజానీయాత్క్రమపషసనాతనః ॥

72 తర్పణవిధిః ।

1 నజానుదక్షిణం కృత్వాం దేవాంతస్సంతర్పయేద్దృషీన్ । తద్వజ్జానుద్వ
యంచాధ జానూర్ధ్వం దక్షిణేపితౄన్ ॥

2 అపాంసమీపమాగత్య తర్పయే దధదేవతాః । అధబ్రహ్మయజ్ఞా
నంతరమిత్యర్థః ॥

3 అన్వారభేనసవ్యేన దక్షిణేనతుపాణినా । ఏవమంతానితృప్యంత
చేన్యంతే పృథిమంత్రీకం ధాతువైవాధవరస్మై పదేన వచనంయథా । సిం
చేత్ప్రజా పతిస్తృప్య త్విత్యపా దేవతీర్థతః । ధాతుస్తృప్తి ర్యథాశ్చిగం
మంత్రాంతేషుపర్యుజ్యతే । మంత్రైశ్చ తర్పినస్తృప్యం త్విత్యాదిభిరతఃప
రం । పృథిమంత్రం నివీతీతు తర్పయే దృషితిర్థతః దేవతాస్తర్పయి
త్వాతుకతర్పి ప్రభృతీనథ । ఋషీద్వాదశ సంతర్ప్య సనకాదీంస్తతై వ
చ । ప్రాచీనాపిత్యధేదానీం తర్పయేత్పితృతీర్థతః । సుమంత్రిత్యాదిభి
త్యైవ పృథిమంత్రించ పూర్వవత్ । ద్వితీయాంతేషు మంత్రేషుతర్పయా
మి పదంపదేత్ । పితరంచాధశరూణాం గోత్రంసంతర్పయేత్క్రమాత్ ॥

73 తర్వణమంత్రసంఖ్యా

త్రింశద్భిరేకేనోనైస్తు ద్వాదశశ్చ భవేత్తథా । త్రియోవింశతి వాక్త్యై
స్తుదేవస్వీంశ్చ పితౄణామూత్ ॥

74 తర్వణదేవాః

సూ । దేవతాస్తర్వయతి । పృథాపతి ర్భృహస్మి వేదా దేవాఋషయ
స్సర్వాణి ఛందాంసోఽంకారోవషట్కూరో వ్యాహృతయస్సానితీ యజ్ఞా
ద్యావాపృథివీఅంతరిక్షమహోరాత్రాణి సాంఖ్యాసిద్ధాస్సముద్రా నద్యో
గిరయః క్షేత్రోషధి వనస్పతి గంధర్వాస్సరసోనాగావయాంసిగావస్సాధ్యా
విప్రాయతూరతౌంసి భూతాన్యేవమంతాని॥ ఏవమంతానీతి స్మృతబ్రుంత్రీ
ఏవ ॥

1. తర్వణంచైవదేవానాంతరికుర్యాత్ప్రదక్షిణం । పృథాపతిశ్చభృహ
చవేదాదేవాస్తథాఋషయః । సర్వాణిచైవఛందానితథోంకారస్తకైవచ ।
వషట్కూరోవ్యాహృతయస్సానితీచ తతఃపరం । గాయత్రీ చైవయజ్ఞాశ్చ
ద్యావాపృథివీ ఇత్యుం । అంతరిక్షంత్యహోరోత్రాణిచసాంఖ్యాఅతఃపరం ।
సిద్ధాస్సముద్రా నద్యశ్చ గిరయశ్చతతఃపరం । క్షేత్రోషధి వనస్పత్యోగం
ధర్వాస్సరసస్తథా । నాగావయాంసిగావశ్చసాధ్యావిప్రస్తథావచ । య
తూరతౌంసిభూతానీత్యేవమంతానీకీర్తయేత్ ॥

75 తర్వణఋషయః

సూ॥ అథఋషయశ్చేతర్చినోమాధ్యమాగృహ్సహదో విశ్వామిత్రో
వామదేవోత్తీగ్భరద్వాజోవసిష్ఠఃపృగాథాః పావమాన్యఃకుశోనూక్తామ
హానూక్తాః ॥

1 అథానివీతీ భూత్వాచ ఋషింత్రం తర్వయేదపి । శతర్చినామా
ధ్య మాశ్చగృత్సముదస్తదైవచ । విశ్వామిత్రోవామదే ప్రాత్యిభరద్వా
జఏవచ । వసిష్ఠశ్చపృగాధశ్చ పావమాన్యస్తతఃపరం । కుశానూక్తామ
హానూక్తాః ॥

76 తర్వణే ననకాదయః

ననకశ్చనందనః । ననాతన స్త కైవాత్రీ ననత్కూమార ఏవచ
కపిలానురినామానానోహాః పంచశీర్షకః ॥

77 సుమంతాదితర్పణం

(అచార్యతర్పణం)

సూ. పాచీచీవావీతి | సుమంతాదితర్పణం శంపాయనః పైలనూత్రీభావ్య
భారతమహాభారతధర్మాచార్యాజానంతి బాహవి గాగ్గ్యాగౌతమశాకల్య
బౌద్ధవ్యమాండవ్యమాండూ కేయాగర్గీమవాచక్ష్మవీవడవాప్రీతిధేయీ
సులభామైత్రీయీ కహలోళంకాపితకం మహాకాపీతకం పైంగ్యం మహా
పైంగ్యం సుయజ్ఞం సాంఖ్యాయనమైతరేయం మహైతరేయం శాకలంబా
మృలం సుజాతవక్త్రీమాదవాహిం మహాదవాహిం సౌజామింశౌనకమా
శ్వలాయనం యేచాన్యేతరచార్యాస్తే సర్వే తృప్త్యంత్యితి ||

1. పాచీచీవావీతినారచ్చకర్తవ్యవధితర్పణం | సుమంతాదైమిని వై
శంపాయనః పైలనూత్రీయుక్ | భావ్యభారతపూర్వం మహా భారత
ఇత్యపి | ధర్మాచార్యా ఇమేనర్వేతృప్త్యంత్యితిచ కీర్తయేత్ | జానంతి
బాహవిగాగ్గ్యా గౌతమాశ్చైవనశాకలః | బౌద్ధవ్య మాండవ్య యుతో
మాండూకేయస్తతఃపరం | గాగ్గీవాచక్ష్మవీచైవవడవాప్రీతిధేయికా |
సులభాయుక్తమైత్రీయీ కహలోళంచతఃపరః | కాపీతకం మహాకాపీ
తకం వైత్పయేత్తతః | భాద్వాజంచ పైంగ్యంచ మహాపైంగ్యం సుయ
జ్ఞకం | సాంఖ్యాయనమైతరేయం మహైతరేయమేవచ | బామృలంశా
కలంచైవ సుజాతవక్త్రీమేవచ | బౌదవాహించసౌజామిం శౌనకంచాశ్వ
లాయనం | యేచాన్యేతరచార్యాస్తే సర్వేతృప్తీమాప్నుయూః ||

78 తర్పణపితరః

సూ || పౌత్రీపురుషం పితౄంస్తర్పయిత్వా || అపవన్యం తతఃకృత్వా
స్థిత్యాపవిత్రదిక్షుః | పితౄన్దివ్యానదివ్యాంశ్చ పితృతీర్థేన తర్పయేత్
దివ్యాః వసురుదాదిత్యాః |

79 దివ్యపితృతర్పణవిధిః

వసూనుద్రాంస్తథాదిత్యాన్నమహూర సమన్వితాః | తర్పయేది
తిశేషః ||

80 దివ్యపితరః

1 వసరః || ధృవ్రాధ్వరశ్శరహశ్చ ఆపశ్చైవా నిబోనలః | పృత్యూ

మత్యచిధానశ్చననమౌకాపక్తితిథా॥

3. దుదాగిః॥ అత్రైకావహిన్యశ్చోచియాసాత్తుత్తైవచ । హరశ్చైవ
హాహావశ్చ త్రైభుజశ్చ మహేశ్వరః । సావిత్రిశ్చజయంతశ్చ వివాకిదా
వరాజితః । ఏతేరుద్యాప్తనూభ్యాతాపకాశశమోత్తమాః ॥

3 అదిత్యాః । ఇదోధాతాధాఃపూషాపిత్రోధవరుణోన్మహా । అ
ర్చిర్వివస్వానోన్మహావసవితావిష్ణుశేవచ । ఏతేచద్వాదశాదిత్యాదేవానాం
ప్రవరామతాః ॥ ఏతేదివ్యాఃపితృః॥

4 గోంధాంతరే॥ కన్యచి మౌనల సోనలయవ మర్కటాంతరే॥ అ
గ్నిష్వాత్తాస్సోమసాశ్వనాభావహామహాపితృః । యచిస్వాజ్జీవిత్యైక ఏతా
న్విద్యాప్తిత్రాంతరధా॥

81 అదిత్యపితృః

అదాపితాతథానూతాసాక్షిజననీతథా । మూతా మహాస్వచత్వికా
అత్తపత్నిశ్చైవచ । సావిత్రిశ్చవిష్ణుశ్చాశ మామలాశ్చనభాగ్యాకాః । దు
హితాధానినీదైవదాహితోబానినేతకః । కిన్యచినామోన్మహాపితృః మూ
తాభావుఃస్మృతాః । శ్వశు శ్వనభార్యశ్చ స్వామిగృహురుముఖ్యైః । ఏతే
స్మృతితంత్రీకేతర్పణచమహాలయే ॥

82 పితృత్పరణవసానాంజలిః

యత్రోక్యచనసంస్థానాంక్షుశ్చైస్తాపవాత త్రానాం । తేహంహిదత్తమ
క్షయ్యుదయస్తుతితోదకం ॥

83 తర్పణాంతకుమారక శ్చేత్ సంతేషకర్పణం

అబ్రీహ్మస్తంబపర్కంఠం జగత్ప్రకృత్యితిబుధిన్ । తీవత్ప్రయోజజ్ఞిం
శ్రీంస్తుకుర్యాత్సంతేషతర్పణం॥

84 పితృత్పరణవశేషః

1 భగిన్యశ్చాశ్రమసంతోషి కేవలాక్తివోపవహి । పూజ్యాస్తు ర్పణ
చాపితాసాంపదవతియోనహి । (నచుశేణే గర్హపుణిచే॥

2 యదియంతిజీవత్యా సాక్షిజననీతథా । తాదేషే లామే

3 కుర్యాన్తాతరిజీవత్యాపితానామోన్మహాపితృః । పితృపత్నీః పౌ
మాతాస్సుస్తంబయోశ్చైవలశ్చతాః ॥

85 సవకానామవత్సరం

సవర్ణభ్యోజలందేయంనాసవర్ణభ్యవవచ । నామగోత్రస్వధాకారైస్త
ర్పయేత్సత్సహంసుధీః ।

86 దివ్యపితృతర్పణ అంజలిసంఖ్యా

తత్రస్వనామగ్రహణంపురుషంప్రతి । తిలోదకాంజలింస్త్రీస్త్రీయచ్చై
రుక్త్యావినిషీపేత్ ।

87 అదివ్యపితృతర్పణ అంజలిసంఖ్యా

1 బృహస్పతిః ॥ తిరవప్రీణనార్థాయ దేవానాముపసర్జయేత్ । బి
హ్వ్రీణాయభావాయ్యంసకృచ్చాపిపిహయతే । పితౄణాంప్రీణనార్థాయ
యతిః పృథివీపతే ।

2 వ్యాసః ॥ ఏకైకమంజలిందేవాః ద్వాద్వాతుసవకాదయః । అర్హం
తిపితౄస్త్రీస్త్రీయచ్చైక్యైకమంజలిం । మాతృముఖ్యాశ్చయాస్తిసా
స్తాసామప్యంజలిత్రయంవివాదేక్షేమన్యాసాస్త్రీణాంచైవంజలింబుధః

3 నారాయణః ॥ ఏకైకంయోషితాందగ్యాత్ప్రీత్యుపాంజలంజ
లీన్ । ద్వాద్వానామన్నిమాతృశ్చత్రీస్త్రీన్మాతృగణస్యతు ॥

ఇత్యాంజలిగ్రతసంఖ్యాప్రతిపాదకవచనానినాశ్వలాయన శాఖావిష
యాణి । యతిసంఖ్యావిశేషసమూహతేతత్ప్రతిసకృదేవేతీసిద్ధమితిబహుశః
సప్తశేషుఃకృతానుసూతే సఖ్యానిహితవజ్ఞాపితత్వాదాశ్వలాయనశాఖా
నాందేవమేకపితృతర్పణేష్టే ఏవంజలిరితిప్రసిద్ధం । యదిసిద్ధమితి నిబం
ధేషు “యేచాన్యేషాచాన్యస్तेసక్లేశ్యంతుశ్యంతు” ఇతి వేదాంగ
ల్యుత్పత్తిరదనుర్ధేవముసిద్ధిశ్చైవ్యైవముపపద్యతఇతి । అదివ్యసామా
ణికత్వావృత్తికారాదిభిరవ్యాఖ్యానార్చ్యుడపేక్ష్యమిత్యాస్తాంతావత్ ॥

88 తర్పణప్రదేశః

పితౄణాంచైవదేవానాంజలేపద్యాజ్జలాంజలిన్ । అసంస్కృతపమీ
తానాంస్థలేపద్యాజ్జలాంజలిన్ ॥

89 తిలతర్పణప్రదేశః

స్థలేవాపికుశౌదేశేకుశాస్తీర్లేచభావన । తామూదికేచవర్ణచర్యయే
ర్పుతిలకైర్జలైః ।

90 తర్పణఫలం

తిలదర్భయుతంతోయంస్వధయాయతదీయతే । తన్తోయమమృతం
భూత్వాపితృణాందత్తమక్షయం ॥

91 తర్పణకాలే తజఃస్యంగువ్యసంయోగేపితృవాయః

భూమాయస్తర్పణంకుర్యాత్లోహేకాంస్యేచమృణాన్ ॥ తర్జన్యంగు
వ్యయోగేనసపుత్రఃపితృభూతుకః॥

92 దేవాదితర్పణే వ్యత్యాసాంజలిహస్తాదోషః

తర్ప్యతేయేనతీర్థేనగృహ్ణాయాత్రేనవైజలం । అన్యథాకురుతేయస్తునర
కం పృతివద్యతే॥

93 తర్పణతారతమ్యం

పాణినైకగుణంహోక్తందర్భశ్శతగుణంతతః । అపయ్యుః పుష్కపాతేగి
పితృణాంతర్పణంభవేత్ ॥

94 తర్పణేషర్భకగిమః

1 పాగిగగేషుసురాంస్తరేన్త్రనుష్ఠాంతైశ్చవమధ్యః । పితౄణాంశ్చ
దక్షిణాగేషుచైకద్వితిజలాంజలీన్ ॥

2 కుశాగ్రేస్తర్పసేదేవాన్త్రనుష్ఠాన్కుశమధ్యః । ద్విగుణేకృత్య
మూలాగ్రైః పితౄణాంపుతర్పయేద్ద్విజః ॥

95 న మగ్నిహణం

శర్మాంతంబ్రాహ్మణస్యోక్తంవర్మాంతంక్షత్రియస్యతు । గుప్తాంతం
చైవవైశ్యశ్చ దాసాంతంసూద్రజన్మనః॥

96 తర్పణసంపదానుః ప్రమాదపతితానః

దేవతాస్తర్పయతీతిఖండేలగ్నివిష్ణుగోపహణం । ఋషితర్పణేనసకాదిగి
హణంసుమంతావదితర్పణేద్వితీయగార్హ్యగౌతమాదిగిహణం । శాకల్యా
దిగిహణంచసర్వంప్రమాదకమేవేప్రయోగముక్తానిత్యాసీధాంతితం॥

97 గృహేతిలతర్పణసమేధః

1 సప్తమ్యాంబవిహరేచగృహేజన్మదనేతిథా । పుత్రమిత్యేకశతా
ర్థేనకుర్యాత్పితౄణాం ॥

ర్పణంతద్వహింభవత్ ।

90 తిలతర్పణనిషేధః (నిత్యే)

నవనూయంబివా రేధజన్మైర్ దివసేషుచ । తిలతర్పణంనకుర్యాదిత్యర్థః

2 గృహ సమీధ్యంసతిలతర్పణంస్వదాపిచ ॥

3 అశ్మీశుకేత్రోయోనిశ్యామఘాయాంనిశినంధ్యయోః । గృహే
మృతాహేజన్మైర్నకుర్యాత్తిలతర్పణం ॥

4 భానువాభానువాతే నందాభ్యుగమఘానుచ । త్రోయోదశ్యాం
తునవనూయభరిత్యాంకృత్తికానుస । ఆయనద్వితియేచైవ చతుషశ్వాపి
యుగందిషు । పిండిదానంవృద్ధాన్నానం నకుర్యాత్తిలతర్పణం ॥

99 తిలతర్పణనిషేధావధిః (వివాహదా)

వివాహోపయనేచోలేనతియథాకృమం । వషణమధికాంతదగ్ధం
తునైత్యకేతిలతర్పణం ॥ నడకదోదితిశేషః ॥

100 సమీధ్యదినేపితిలతర్పణస్యావశ్యకత్వం

1 పేతపక్షేత్కీచితేనాకాంతోతిధిపర్వసు । సమీధ్యేపితికూర్వా
ర్తనన్య తిలగిర్పణం ॥

2 సద్యాంత్యుచితేపేషు పేతకాశ్యతకైవచ । సమీధ్యేపితికూర్వా
త్పిండిదానంతిలదీకం ॥ పా । కృతోద్వాపాప కుర్వీత తర్పణంతిలనం
యతం ॥

3 పేతపక్షేచ సంకాయాం ఉవరాగే తదైవచ । కృతోద్వాపాపికు
ర్వీత తర్పణంతు తిలైస్సచ ॥

1(1 శౌద్ధాదాతిలతర్పణం

వ్యతీచితేచనాకాంతోయగనున్వతిరాదిషు । త్పయిత్యాపిత్యాన్వ
శ్చాప్రాచ్యధ కుంభత్రియస్మిన్ ॥

1(2 శౌద్ధాంతేతిలతర్పణం

1 పక్షశాన్ధ్యోనిశ్యచ పశ్చిద్దిద్యాత్తిలోదకం । లభాచైవాప్తకే
శాన్ధ్యేశాన్ధ్యేచైవానుమాసికే ॥

2 కృత్యాతుమాసికంశాన్ధ్యంపిండికరణాత్పరం । వైశ్వదేవం తతః
ర్పాత్రర్పణంతిలనంయతం ॥

103 దర్శనవిశేషములు

దశామిలోని సంపూర్ణ శాస్త్రద్వయానుభవములు । అబ్బి కేసవరంపూ
ర్యుపరేమానికలోని సం ।

1.4 పరదినేయితృగం శాస్త్రా-గమకత్వగం

1. పట్టాభిషేకమునాశ్రిత్యైవేవమహాలయే । పశూని ద్విజా కు
ర్యాత్యర్హంతిలస యుతం ।

2 వక్ష స్థానునిర్వ్యాతప్రకాంస్వాద్ధినేచినే । సౌన్దర్యహలయే డ
ద్యాన్యరేవానితిలోదకం ॥

15 శాస్త్రాంగత్యనైపుణత:

వృద్ధిశాస్త్రజ్ఞుని-డేచిపేట శాస్త్రానుశాసకేశే । పరీహనివిమోచాశ్శేన
కుర్యాత్రితరృణా ।

103 శా.దే. తృతీయః

విశ్వామిత్రాచార్యుని క్షేత్రముగానుభవించెను । జలైవై న ప్రకృత్యన
నివృత్తవిశ్వకామిని । బ్రాహ్మణ్యత్యాగముచేసి దైవ్యశరదాదికంఠలః । బ్ర
హ్మయజ్ఞ విధిని గూర్చి స్త్రీగంగానుజీల్లెనా ।

117 శాంతినిరూపకము:

తరువాత క్షిపణిగోళాన్ని పునఃపరిశీలించి, తద్వేషాన్ని నిర్ణయించి
 స్పృశ్యాన్ని తెలుపుట ॥ ఏకేషః ॥ స్పృశ్యానాం సమానాద్యవ్యవస్థ
 కళాసనః ॥ సంతర్పయేత్తిత్యాదులన్నాటిని ప్రచారయేత్ ॥

118 ಶ್ರದ್ಧಾಂತರ್ದೀಪಕಾಲಃ

శాస్త్రాధ్యక్షతాత్మకపూర్వకము; ప్రతిన్నాయాత్మకేహని । పిమ్మం
 జైవభవసంలక్ష్యము శాస్త్రాధ్యక్షకాఁగియుం ॥

109 శ్రాద్ధాంగతర్పణకాలఫలం

1 తర్వాంత్యమృగం సాలః ద్వివీర్యే ప్రవాహే యః | తృవీర్యే జలమిత్య
మనశ్శత్రుక్థేఽధింధివేత్ |

2 యస్తుత్పయతే ప్రాతఃకృత్వా శ్రాద్ధం పరేహని । పితృస్తుష్టిమా
యాంతినచతుష్కంఠివైధృవం ।

110 శ్రాద్ధాంగతర్పణాకరణేదోషః

పరేద్యుశ్శ్రాద్ధకృత్త్రోక్త్యా యోసత్పియతేపిశ్చిన్ । అత్మప్రాపితర
స్తస్యశాపందత్వాప్రిజంతిచ॥

111 పిత్రోర్విషయపవశాశ్రాద్ధాంగతర్పణం

శాశ్రాద్ధాంగతర్పణంకుర్యాత్సతిలంతుపరేహని । పిత్రోర్విషయపవస్యా
న్నచాన్యవిషయోభవేత్ ॥

112 జీవపితృకస్యమాతృశ్రాద్ధాంగతర్పణానవసరః

1 జీవమానఃపితాయస్యమాతాయదివిపద్యతే । మాతృశ్రాద్ధంసుత
కుర్యాన్నకుర్యాత్తిలతర్పణం

2 శ్రాద్ధాంగతర్పణంమాతృస్తద్దినేవాపరేహని । నజీవపితృకకుర్యాది
త్యుద్దలకోబీవేత్ ॥

113 రాత్రోతర్పణవిధిః

1 నకృతానిప్రమాదాచ్చేత్పాతకర్మాణియానిచ । రాత్రావపిచ
కార్యాణినిసారంచతర్పణం॥

2 రాత్రోప్రహరశర్యంలేందివాకర్మాణికాంయేత్ । అవగాహంచ
సారంచబ్రహ్మయజ్ఞంచవజ్రయేత్ ॥

3 ధివోదిత్యాకియాఃకార్యారాత్రావపియథాకిమం । అవగాహంవి
నాసారంబ్రహ్మయజ్ఞచతర్పణం ॥

4 దివౌదితానికర్మాణిప్రమాదాచ్చేత్తానివై । శర్వర్యాః ప్రథమే
యామేతానికుర్యాన్యథాక్రమం॥

114 రాత్రోతర్పణవిధిః

ఆచార్యాఃకేచిదిచ్ఛంతిరాత్రావపిచతర్పణం । తద్యజ్ఞశ్శాఖనామప
నాన్యేషాంతువిధియతే ॥

115 నస్త్రనిష్పీడనం

మధ్యాహ్నేతర్పణాదుధ్వంసస్త్రనిష్పీడనంభవేత్ ॥ అత్రిబహువా
నాంప్రాచీనావీతి- అన్యేషాంవీతి । ఇదంచత్రిరాదాబహిర్బ్రహ్మయజ్ఞే
తేకార్యంగృహేనిషిద్ధం॥

116 స్వాధ్యాయపహానూదిష్కథోవాతాదిసంభవేవిధి:

1 .. ధోవానానము స్తోత్రాక్షరైః కథాసంభవేమాతానామూషక
స్పర్శైః హాసేనతిభావణైః సమితైః ప్లేషునర్వేషునర్మలైః పన్నపన్నశేత్ ॥

2 మూర్తింతాధమలంకారోవాసన్నత్యావిస్మయజేడ్యది । ఆజంఘం
మూర్తింకేపాదావాజానుశోధయేన్మతే ॥

3 సుప్త్యాకుత్యాచభక్త్యాచఃస్థిత్యాత్మావస్థతంవచః । రథ్యాంస్తా
సంచాకంమృతాచామేష్టయితత్పదైః ॥

4 తుతేః స్థీననేనుప్తే పరిధానేశువాతనే । పంచస్యేషేషుచాచామే
ప్రచ్ఛేత్తంవా దక్షిణంస్పృశేత్ ॥

5 చూడాలాక్ష్మీ జపేనో మేగృష్ట్యాచామే ద్విజోత్తమః । శ్వా
దీన్స్పృష్ట్యానిభాశూదాన్ దక్షిణం శృంగంస్పృశేత్ ॥

6 దక్షిణస్థి స్పృశ్య మాచమనాసంభవే వేదితవ్యం । అధవాబోధాయ
నోక్త్యంబువ్యం నిపేవిన్యవ్యం పరిధాయోప స్పృశేద్దార్పిత్యం భూ
మింగోమయంవాస స్పృశేత్ ॥

ఇత్యాశ్చరణాయనంహస్తాయశ్చరణాయనంధర్మాత్

ప్రసన్న

యనునీపకాణం

ఆదవ్య ॥ పాశావానామృతం పంచగుణ... శుభశీఘ్రా । శీమాన్...
...ధర్మపత్నీ సమేత్య । మృతానామృతైర్ధర్మ... సిద్ధ్యర్థం । సమస్తపాప
క్షయార్థానా—ఏమిశతిమహాపరితేషు యమబాధానానృత్యర్థం దీపాన్ని
వచశురకశ్యాంతువాతగుంఠరిష్యే ॥ దక్షిణాభిముఖోభూత్వా దేవతీర్థేన
తిమిశితం జలంకద్యాత్ ॥ యనునీపకాయామి ॥ ధర్మం జంఠిపకాయా
మి ॥ ౧ ॥ మృత్యుంతిపకాయామి ॥ ౩ ॥ అంతిపకాయామి ॥ ౪ ॥ వైశ్వ
తంతిపకాయామి ॥ ౫ ॥ కాలశివకాయామి ॥ ౬ ॥ సర్వభూతిక్షయం తిపక
యామి ॥ ౭ ॥ బౌదుంబుంతిపకాయామి ॥ ౮ ॥ కర్మంతిపకాయామి ॥ ౯ ॥ నీ
లంకకాయామి ॥ ౧౦ ॥ పాపేష్ఠినంతిపకాయామి ॥ ౧౧ ॥ స్మృత్యంతిపకాయా
మి ॥ ౧౨ ॥ చిత్రంతిపకాయామి ॥ ౧౩ ॥ చిత్రిగుప్తంతిపకాయామి ॥ ౧౪ ॥

ఇతి శ్లోకః ౧ ఇతియనువచనాంతర్వేద్యం గాఢాంతర్వేద్యమనియనుత
 నాంతర్వేద్యం ౧ తత్ప్రవృత్త్యాం గాఢాంతర్వేద్యమనియనుత నియనుతేషాం ౧

1 యనుతివచనాంతర్వేద్యం

దేవోన్మనసవత్సర్వకార్యం దయనుతివచనాంతర్వేద్యం గాఢాంతర్వేద్యం తత్ప్రవృత్త్యాం
 గాఢాంతర్వేద్యం తత్ప్రవృత్త్యాం

2 యనుతివచనాంతర్వేద్యం

దక్షిణాభిముఖో భూత్యాతిలై స్పృశ్యమను హితా దేవభీష్మదేవత్యా
 తిలై ప్రతాధిపత్యతః ౧

3 యనుతివచనాంతర్వేద్యం

యమాయధర్మ గాఢాయనుతివచనాంతర్వేద్యం గాఢాయవ ౧ వైవస్వతాయకాలా
 యన్వభూతక్షయాయవ ౧ ఔదుంబరాయ దధ్నాయ నీలాయ పరమే
 ష్మినే ౧ వృకోదరాయనిత్యాయ చిత్రగుప్తాయ తేనమః ౧

4 యనుతివచనాంతర్వేద్యం

యతోక్యవచనద్యం హిస్సా త్యాక్యవచనద్యం ౧ సంతప్యధర్మ గాఢాంతర్వేద్యం
 మువ్యతేనవ్యతిల్లిమై ౧ ఇతియనుతివచనాంతర్వేద్యం

భీష్మ

భీష్మతర్వేద్యం

ఆచమ్య ౧ పాగినాయమ్య ౧ వచనగుణ..... సిద్ధ గ్రథణం ౧ మనుసమ
 వైచానక మన్వారా- దీక్షాకాయుష్య పావై వ్యధణం ౧ మాఘశుక్లాష్ట
 గ్యా భీష్మతర్వేద్యం కరిష్యే ౧ వైమాఘాదగోతాయ సా కృతి పృ
 వరాయవ ౧ గంగానతాయ భీష్మాయ పృవాస్యేహం తిగోదకం ౧ ఆ
 పుత్రాను రవామ్యేజ్జలం భీష్మాయవర్తతః ౧ ఇతి ప్రకారేణ భీష్మత
 వచనాంతర్వేద్యం ౧

భీష్మతర్వేద్యం గాఢాంతర్వేద్యం

గుణాష్టకాంత మాఘవ్య రవాస్యేష్టాయ యోజితా ౧ సంతప్య
 రవాస్యేష్టాయ తిగోదకం దేవవర్తతి ౧ ఇతి భీష్మతర్వేద్యం ౧